

Sieć Służb
Społecznych na
rzecz Europy

Raport Roczny 2014

European Social Network (ESN)

zrzesza osoby planujące, zarządzające i realizujące publiczną pomoc społeczną, jak również pracowników instytucji ją nadzorujących lub jednostek badawczych.

Wspieramy rozwój efektywnej polityki społecznej oraz rozpowszechniamy dobre praktyki w pomocy społecznej poprzez wymianę informacji i doświadczeń.

Wspominając nasze pierwsze 15 lat

1998 – Krocząc ku Europie Ludów

Pierwszy projekt badawczy ESN dotyczył analizy budżetów osobistych ludzi starszych i z niepełnosprawnościami w 10 krajach. To pierwsze w swoim rodzaju badanie dotyczące niepełnosprawnych i osób starszych zapoczątkowało zmiany w polityce rządu brytyjskiego, a OECD zaprosiło nas do zaprezentowania naszych wyników rządowi Stanów Zjednoczonych i kongresowi osób niepełnosprawnych w Waszyngtonie w roku 2009.

2005 – Promocja integracji społecznej małoletnich bez opieki poszukujących azylu oraz imigrantów

Członkowie ESN należący do władz centralnych i lokalnych, w których gestii znajdują się największe porty lotnicze (Heathrow, Charles de Gaulle, Schiphol i Frankfurt) we współpracy z ministerstwami spraw wewnętrznych, organizacjami ochrony praw człowieka i instytucjami zajmującymi się prawem przygotowały analizę sytuacji małoletnich bez opieki poszukujących azylu. Ostateczne rekomendacje wynikające z tej analizy nadal mają istotny wpływ na podejmowane w tej sprawie działania.

2003 – Zarządzanie różnorodnością w opiece zdrowotnej i pomocy społecznej

Unikatowe studium równego dostępu do usług publicznej opieki zdrowotnej i pomocy społecznej oraz rynku pracy badało nierówności w dostępie pod względem rasy, tożsamości etnicznej, wieku i niepełnosprawności. Zostało przeprowadzone przez członków ESN oraz innych interesariuszy, łącznie z osobami korzystającymi z pomocy. Seria trzech raportów zaowocowała katalogiem ustaw dotyczących równego dostępu do usług we wszystkich krajach Unii Europejskiej.

2008 – Aktywna integracja osób wykluczonych z ryнку pracy

W 2008 akcja promowania dostępu do usług opracowana przez ESN została podjęta przez Komisję Europejską, skutkując Rekomendacją Aktywnej Integracji Społecznej. ESN stworzyła grupę roboczą i opublikowała raport o aktywnej integracji, który zawierał wytyczne stanowiące podstawę Pakietu Inwestycji Społecznych, który uruchomiony został pięć lat później.

2009 – W stronę opieki w miejscu zamieszkania

Zorganizowaliśmy w Warszawie seminarium, które miało na celu przyjrzenie się wyzwaniom związanym z przechodzeniem przez państwa europejskie na system świadczeń usług pomocowych w miejscu zamieszkania. Był to początek bardzo ważnego dla ESN kierunku działań, który był kontynuowany przez grupę roboczą i program szkoleń dla pracowników instytucji państwowych oraz reprezentantów społeczeństwa obywatelskiego w krajach wyszehradzkich.

2010 – Słuchając osób korzystających z usług

Europejski Rok Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym został zainaugurowany przez ESN uruchomieniem strony internetowej, zawierającej historie osób korzystających z usług oraz udostępniającej krótkometrażowy film zawierający rozmowy zarówno z osobami korzystającymi z pomocy mieszkającymi w Belgii, Hiszpanii i Czechach, jak i osobami świadczącymi im pomoc.

Aðalsteinn Sigfússon, szef służb społecznych gminy Kópavogur, były przewodniczący Stowarzyszenia Dyrektorów Służb Społecznych Islandii:

„Przez ostatnie 15 lat ESN odniosło sukcesy na co najmniej trzy sposoby: dzięki naciskowi, jaki kładzie na wartości etyczne w służbach społecznych; zachęcanie do współpracy pomiędzy służbami społecznymi a służbą zdrowia jako fundamentalnej dla zdrowego społeczeństwa; oraz przez stanie się źródłem wiedzy na temat służb społecznych w całej Europie.”

2010 – Europejski Pakt Zdrowia Psychicznego

ESN powołało grupę roboczą do oceny i stworzenia rekomendacji dotyczących sposobu implementacji Europejskiego Paktu Zdrowia Psychicznego. Pod koniec trwania mandatu grupy roboczej opublikowaliśmy raport dotyczący polityki i sposobów postępowania w ramach zindywidualizowanych strategii pozainstytucjonalnych mających na celu promocję zdrowia psychicznego i związanych z nim usług.

2013 – Inwestowanie w usługi na rzecz dzieci

Członkowie ESN odpowiedzialni za opiekę nad dziećmi i polepszenie ich dobrostanu odegrali ważną rolę w zagwarantowaniu tego, by usługi na rzecz dzieci zostały zawarte w Rekomendacji Europejskiej „Inwestowanie w dzieci: przerwanie cyklu marginalizacji”. W tym samym roku ESN uruchomił projekt badawczy dotyczący wprowadzania jej w życie.

2014 – 100 organizacji członkowskich w 33 krajach

Rok rozpoczęliśmy razem z 100 organizacjami członkowskimi. W 1999, gdy ESN było zakładane, sieć składała się jedynie z 8 członków-założycieli z krajów członkowskich UE. Przez ostatnie 15 lat ESN stopniowo dojrzewała, odzwierciedlając różnorodność sposobów planowania społecznego, świadczenia usług i oceny w europejskich służbach społecznych.

Spoglądając w przyszłość

List od

przewodniczącego ESN

Jesteśmy już prawie na półmetku strategii Europa 2020, możemy więc spojrzeć wstecz i zamyślić się nad okresem dość burzliwym dla wielu obywateli i osób świadczących im wysokiej jakości usługi pomocowe. Krajobraz ekonomiczny i społeczny nadal stawia przed nami wyzwania i nie widać w nim zbyt wielu oznak szybkiego wzrostu i poprawy stanu finansów publicznych.

Jednocześnie należy stwierdzić, że aby ludzie otrzymywali pomoc umożliwiającą im możliwie największą samodzielność, pozwalającą na podejmowanie decyzji i sprawowanie kontroli nad własnym życiem - w skrócie: promować spójne, integrujące i społeczeństwo, które dba o swoich członków, konieczne są zmiany.

ESN jest świadome, że odpowiednie rozwiązania muszą powstać na poziomie lokalnym, a służby społeczne wraz z innymi służbami i sektorami publicznymi mają do odegrania centralną rolę w poprawie standardu życia społeczności lokalnych. Wymaga to budowania lokalnego przywództwa, inwestycji w planowanie i umiejętności zawodowe pracowników, dokładniejszych danych oraz użycia lepszych rozwiązań technologicznych.

Z tego właśnie powodu współpracujemy z naszymi członkami, Komisją Europejską, rządami i samorządami – wszystko po to, aby dać im dobre okazje do wspólnej nauki i rozwoju, budować wspólnotę pomiędzy poszczególnymi służbami i sektorami oraz świadczyć skuteczne, efektywne i trwałe usługi we współpracy z osobami korzystającymi z pomocy.

Pierwsze 15 lat było dla ESN ogromnym osiągnięciem. Początki były skromne, ale teraz jesteśmy gotowi śmiało pomagać w polepszaniu jakości usług świadczonych ludziom przez kolejne 15 lat!

John Halloran
Przewodniczący ESN

Poznaj aktualne sposoby działania i kierunki zmian w praktyce świadczenia usług

Mercè Sanmartí, dyrektor generalny Głównego Dyrektoriatu ds. Dzieci i Młodzieży, Ministerstwo Pomocy Społecznej i Rodziny, Rząd Katalonii:

„Udział w projekcie ESN dotyczącym usług na rzecz dzieci pozwolił nam zobaczyć na własne oczy, jak sąsiednie kraje sprostały podobnym wyzwaniom. Prace prowadzone przez ESN w ostatnich latach pokazały nam, że wszyscy mamy na celu inwestowanie w politykę na rzecz dzieci po to, aby ograniczyć wśród nich ubóstwo, zatroszczyć się o najsłabszych i promować współdziałanie w kształtowaniu zasad świadczenia pomocy. Najlepszym sposobem na to jest rozpoczęcie profilaktyki, wdrożenie kompleksowego podejścia oraz zaangażowanie wszystkich interesariuszy, tak jak to zrobiliśmy w ramach Paktu na Rzecz Dzieci w Katalonii, co jest zgodne z zapisami Rekomendacji Komisji Europejskiej. Dziękuję za tę wspianą możliwość i za zaangażowanie na rzecz Europy społecznej. Pozostało jeszcze wiele do zrobienia i musimy zrobić to razem.”

Inwestowanie w usługi na rzecz dzieci, polepszanie wyników

W czerwcu w Barcelonie odbyła się druga ocena w ramach projektu „Inwestowanie w usługi na rzecz dzieci, polepszanie wyników”. Spotkanie zostało zorganizowane w ścisłej współpracy z członkiem ESN, Ministerstwem Pomocy Społecznej i Rodziny rządu regionalnego Katalonii (Hiszpania). Projekt zrzesza delegatów z różnych krajów w celu przeanalizowania krajowych i prawnych uwarunkowań oraz porównania ich z zaleceniami Rekomendacji Europejskiej „Inwestowanie w dzieci: przerwanie cyklu marginalizacji”.

Neus Munte i Fernandez, Minister Pomocy Społecznej i Rodziny w rządzie katalońskim podkreślił, iż:

„ESN zapewnia platformę umożliwiającą dokonanie przeglądu wszechstronnych planów dotyczących potrzeb dzieci potwierdzając, że inwestowanie w dzieci stanowi klucz do stworzenia bardziej spójnego społeczeństwa.”

W spotkaniu udział wzięły delegacje rządowe oraz przedstawiciele samorządów regionalnych i lokalnych, publicznych służb pomocy dzieciom oraz organizacji pozarządowych z Katalonii (Hiszpania), Szkocji (Wielka Brytania), Niemiec, Polski i Holandii. Głównym celem spotkania było przeanalizowanie sposobu organizacji służb pomocy dzieciom w wybranych krajach, zidentyfikowanie luk w budowie i sposobie wdrażania usług na rzecz dzieci oraz sformułowanie propozycji dotyczących zmian w zasadach ich świadczenia.

Na pierwszej sesji zaproszono przedstawicieli OECD, Komisji Europejskiej, Europejskiej Sieci Ekspertów w dziedzinie integracji społecznej oraz ESN do dyskusji na temat bazy dowodów dotyczącej inwestowania w efektywną politykę na rzecz dzieci. Główne wyzwania związane z ubóstwem dzieci, które zostały zidentyfikowane w pięciu krajach biorących udział w ocenie to problemy z dostępnością opieki wczesnodziecięcej (z powodu kosztów, zróżnicowania społecznego czy nie korzystania z usług) oraz niewystarczająca efektywność świadczeń rodzinnych.

Dowody zaprezentowane w trakcie spotkania ukazały, że rozpoczęcie inwestowania w dzieci we wczesnym okresie życia i późniejsze podtrzymywanie tych inwestycji przez resztę dzieciństwa zwiększa efektywność inwestycji publicznych. Mimo tego, nadal jedynie kilka krajów europejskich zapewnia ciągłość wsparcia w okresie dzieciństwa, a w wielu

krajach nadal występują przerwy w dostępie do wsparcia, często we okresie wczesnego dzieciństwa.

Dalsza część oceny sytuacji dotyczyła przeglądu sposobów organizacji usług na rzecz dzieci i identyfikacji luk w ich świadczeniu we wszystkich pięciu krajach, które brały udział w ocenie sytuacji. W jej trakcie pokazano, iż kryzys gospodarczy wpływa na otoczenie, w jakim świadczone są usługi. W konsekwencji, potrzebne są nowe sposoby świadczenia usług, aby móc poradzić sobie z pojawiającymi się nowymi problemami (np. stosując ściśle ukierunkowane rozwiązania w celu świadczenia pomocy tym, którzy jej najbardziej potrzebują).

Ocenę zakończyło przedstawienie propozycji dotyczących rozwoju usług oraz zasad ich świadczenia – przedstawiciele rządów z pięciu krajów mówili o konieczności rozszerzenia definicji ubóstwa dzieci, nie ograniczającej się tylko do ubóstwa materialnego, ale obejmującej także obszary rozwoju społecznego, wykształcenia i partycypacji. W tym celu konieczne jest systematyczne stosowanie podejścia opartego na dowodach oraz stworzenie takiego zestawu zasad świadczenia usług, który wzmocniłby rolę władz lokalnych w tworzeniu powiązań pomiędzy pracownikami różnych sektorów.

W ramach projektu „Inwestowanie w usługi na rzecz dzieci, polepszanie wyników” ESN przygotowuje trzecią fazę projektu, która rozpocznie się w 2015 roku i obejmie 5 dodatkowych krajów: Belgię, Węgry, Włochy, Portugalię i Rumunię.

Planowanie społeczne: tworzenie bardziej spójnych społeczności lokalnych

W dniach 6-7 listopada, we współpracy z jednym z członków ESN z Austrii – Departamentem Planowania Opieki Zdrowotnej i Pomocy Społecznej Miasta Wiedeń, ESN zorganizowała seminarium dotyczące planowania społecznego. W seminarium uczestniczyło ponad 80 przedstawicieli władz lokalnych i regionalnych z 25 krajów. Pozwoliło ono na wymianę doświadczeń związanych z planowaniem społecznym oraz praktykami używanymi w trakcie procesu planowania.

Austriacki minister pracy, spraw społecznych i ochrony konsumenta rządu federalnego, Rudolf Hundstorfer, mówiąc o właściwym podejściu do planowania społecznego opisał je następująco:

“Planowanie społeczne jest procesem ciągłym, który nie może polegać na wykonywaniu zaleceń z góry.”

Prezentacje i dyskusje łączące politykę, praktykę i badania dały wgląd w proces planowania społecznego. Kładły one nacisk na właściwe użycie danych, struktur planowania i narzędzi, zaangażowania interesariuszy i utrzymania kontroli nad procesem planowania na poziomie lokalnym.

Sesja dotycząca planowania zintegrowanego zajęła się przedstawieniem różnych narzędzi zarządzania publicznego w zależności od ich zastosowania w ulepszeniu planowania społecznego. Rita Valadas zaprezentowała użycie geo-map w prawidłowym kierowaniu interwencji do konkretnych obszarów w przypadku wybranych grup osób zagrożonych w Portugalii, zaś Gabriela Sempruch z warszawskiego MCPS zaprezentowała Kalkulator Kosztów Zaniechania – narzędzie wspomagające mądrzejsze interwencje socjalne, która aktualnie wdrażana jest przez polskie władze lokalne w celu wspomoczenia procesu tworzenia lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych.

W agendzie spotkania znalazło się również miejsce dla roli opieki zdrowotnej w planowaniu działań społecznych. Delegaci wysłuchali prezentacji na temat dobrych praktyk w zarządzaniu w Kraju Basków, które mają na celu polepszenie stanu zdrowia i dobrostanu mieszkańców, czyli oparciu się na modelu bazującym na współpracy pomiędzy agencjami, wewnątrz departamentów, w rządzie oraz pomiędzy pozostałymi instytucjami publicznymi. Uczestnicy zapoznali się również z najnowszymi

inicjatywami Irlandii Północnej mających na celu zintegrowanie planowania opieki medycznej oraz planowania społecznego.

W trakcie spotkań w grupach, delegaci dyskutowali na temat planowania kształtu lokalnych usług dla dzieci i ich rodzin, dorosłych z niepełnosprawnościami oraz ludzi starszych. Marie-Paule Martin-Blachais przedstawiła opis działania francuskiego Krajowego Obserwatorium Zagrożonego Dzieciństwa, które współpracuje z lokalnymi obserwatoriami w celu zebrania odpowiednich danych oraz podzieliła się poradami oraz narzędziami przydatnymi do efektywnego planowania polityki dotyczącej dzieci. Z kolei Harri Jokiranta opisał innowacyjny i opierający się na osobach korzystających z usług proces bazujący na seminariach i warsztatach, który dotyczy projektowania rozwiązań mieszkaniowych spełniających złożone potrzeby osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Delegaci byli zgodni, iż na potrzeby planowania społecznego promującego społeczeństwo zintegrowane kluczowe jest podejście opierające się na zaangażowaniu wszystkich istotnych interesariuszy (w tym także osób korzystających z usług oraz pozostałych obywateli). Jak ustalono podczas ostatniej debaty, instytucje europejskie (przy pomocy narzędzi takich, jak Pakiet Inwestycji Społecznych Komisji Europejskiej) również powinny wspierać służby społecznie w celu wykształcenia lepiej ukierunkowanych polityk społecznych.

Dzielenie **się skutecznymi praktykami w celu** **promowania wysokiej jakości usług**

Roland Giraud, Przewodniczący Związku Menedżerów Pomocy Społecznej i Opieki Zdrowotnej (ANDASS), Dyrektor Służb Społecznych dla Solidarności, Departament Pas-de-Calais, Francja:

„Wymiany dokonywane w ramach Europejskiej Sieci Społecznej to przede wszystkim prawdziwie ludzkie doświadczenie. Są one przydatne, ponieważ pozwalają nam otworzyć się zarówno na innych, jak i na sferę europejską. Dzielenie się jest w dzisiejszych czasach wymogiem moralnym; pozwala nam uświadomić sobie, że pomimo naszych rozbieżnych historii oraz różnych uwarunkowań organizacyjnych mamy do czynienia z podobnymi pytaniami i problemami takimi, jak konieczność rozwijania bardziej całościowego podejścia aby lepiej pomóc osobom, na rzecz których świadczymy usługi czy tym, jak lepiej wspierać ścieżki rozwoju społecznego; jak wspierać takie podejście do rozwoju społecznego, które obejmuje zarówno partycypację indywidualną, jak i zbiorową; jak zrobić więcej mniejszym nakładem środków, a jednocześnie nadal bronić wysokiej jakości świadczonych lokalnie usług pomocowych?”

Wysokiej jakości usługi, które przyniosą trwałe efekty w pomocy osobom starszym

ESN utworzyła grupę roboczą zajmującą się starzeniem i opieką, która skupia kierowników i menedżerów reprezentujących władze lokalne i regionalne z 12 krajów. Pierwsze spotkanie miało miejsce we wrześniu, a cztery następne są planowane na lata 2015-2016. W trakcie spotkań analizować będziemy politykę i praktyki związane z pomocą osobom starszym w celu zidentyfikowania wyzwań i szans stworzenia wysokiej jakości usług, które przyniosą trwałe efekty w pomocy osobom starszym.

Lars Liljedahl, Dyrektor Wydziału do spraw opieki nad ludźmi starszymi i opieki nad ludźmi z niepełnosprawnościami w gminie Östersund:

“Musimy przestać robić pewne rzeczy tylko dlatego że wydaje się nam że starsi ludzie tego potrzebują, a doprowadzić do sytuacji w której będziemy tak naprawdę wiedzieć, jak skuteczne są usługi, które świadczymy. Aby to osiągnąć konieczna jest współpraca zarówno osób starszych, jak też ich rodzin, zawodowego personelu pomocowego oraz badaczy.”

Członkowie Grupy Roboczej ds. starzenia się i opieki odgrywają ważną rolę w kształtowaniu otoczenia i codziennej rzeczywistości ludzi starszych, gdyż są oni odpowiedzialni za strategiczne i praktyczne planowanie, finansowanie, zapewnienie lub kontrolowanie usług na rzecz osób starszych w różnej wielkości jednostkach samorządowych – od gmin zamieszkałych przez zaledwie 45 000 mieszkańców po regiony zamieszkałe przez 5,5 miliona ludzi. Realizują pomoc społeczną w różnych otoczeniach, wprowadzając w życie projekty koncentrujące się na reagowaniu na samotność, zachęcaniu do partycypacji i kreowaniu środowiska przyjaznego osobom starszym.

Bardzo często usługi na rzecz osób starszych są odpowiedzialne za największy procent wydatków w budżecie służb społecznych, a zapotrzebowanie na te usługi raczej nie będzie spadać. Na spotkaniu grupy, przewodniczący Grupy Roboczej ds. starzenia się Komitetu Ochrony Socjalnej Niclas Jacobson zaprezentował raport pt. „Odpowiednia ochrona socjalna dla w zakresie potrzeb opieki długoterminowej w starzejącym się społeczeństwie”, który odwołuje się do wyzwań stawianych przez starzejące się społeczeństwa europejskie. Rekomendacje zawarte w raporcie są zgodne z rekomendacjami Pakietu Inwestycji Społecznych i skupiają się na problematyce zapobiegania i rehabilitacji oraz środowisk przyjaznych osobom starszym. Grupa robocza powołana przez ESN ma za zadanie przysłużyć się lokalnym wdrożeniom wyżej wspomnianych rekomendacji.

Dwóch członków grupy przedstawiło studia przypadków dotyczące typu opieki, które zobrazowały wyzwania i mogą pomóc w zmierzeniu się z aktualnymi wyzwaniami i tworzeniu rozwiązań we wdrażaniu usług dla osób starszych. Lars Liljedahl ze szwedzkiej gminy Östersund wyjaśnił, w jaki sposób jego gmina zachęca instytucje pomocowe do świadczenia wysokiej jakości usług rehabilitacyjnych za pomocą zachęt finansowych i kryteriów związanych z jakością usług. Luis Berrios Novoa z Rady Okręgowej Barcelony opowiedział o środkach wprowadzonych przez radę w celu zapewnienia ciągłości świadczenia usług w czasie kryzysu, takich jak współpłatności, szkolenia zawodowe oraz częstsze użycie teleopieki oraz adaptacji mieszkań.

Kolejnym poruszonym tematem było zastosowanie wyników badań w rozwój usług na rzecz ludzi starszych. Uczestnicy często napotykali trudności w ich stosowaniu ze względu na brak danych, woli politycznej lub środków. Grupa Robocza będzie w dalszym ciągu identyfikować i oceniać potencjalną skuteczność różnego rodzaju praktyk.

W ciągu następnych dwóch lat, dyskusje koncentrować będą się na takich obszarach, jak koordynacja działań pomiędzy opieką zdrowotną a pomocą społeczną, aktywne starzenie się i uwarunkowania związane z rynkiem pracy oraz opieką. Obok podstawowych członków grupy do dyskusji zaproszeni zostaną goście zewnętrzni i specjaliści z konkretnych dziedzin, aby podzielili się swoimi doświadczeniami na poszczególnych spotkaniach.

Zindywidualizowane usługi na rzecz osób niepełnosprawnych

Również w 2014 wystartowała nowa Grupa Robocza ds. niepełnosprawności, mająca na celu wykształcenie wiedzy praktycznej i rekomendacji w prawie planowania i świadczenia wysokiej jakości zindywidualizowanych usług dla osób z niepełnosprawnością. Członkowie ESN uczestniczący w projekcie zostali wybrani ze względu na swoje doświadczenie na tym polu; są to menedżerowie publicznych służb społecznych z całej Europy - odpowiedzialni są za usługi na rzecz osób niepełnosprawnych na szczeblu lokalnym lub mający doświadczenie w prowadzeniu badań.

Marina Drobi, urzędnik ds. projektów w Narodowym Funduszu Solidarnościowym na rzecz Autonomii we Francji:

„Skuteczny przepływ informacji jest kluczowy; podczas wdrażania krajowej bazy danych chcieliśmy uniknąć pozerającego czasu duplikowania się pracy, a przede wszystkim staraliśmy się, aby wprowadzane zmiany miały widoczny wpływ na osoby korzystające z usług.”

Inauguracyjne spotkanie grupy nastąpiło 4-5 grudnia w Brighton, tuż po Międzynarodowym Dniu Osób Niepełnosprawnych, który obchodzony jest 3 grudnia. Pomimo, że liczba regulacji i norm - zarówno na poziomie państwowym i europejskim - znacznie wzrosła, osoby niepełnosprawne w dalszym ciągu napotykają bariery nie tylko przy włączaniu się w życie społeczne oraz na rynku pracy, ale także jeśli chodzi o samodzielne życie, wybór usług i udział w decyzjach dotyczących ich własnego życia. Podczas obrad członkowie podzielili się swoimi doświadczeniami związanymi z codziennymi wyzwaniami w zarządzaniu służbami zajmującymi się pomocą osobom niepełnosprawnym.

Marion Meany kierownik ds. operacji i poprawy jakości usług Służb Pomocy Osobom Niepełnosprawnym w Zarządzie Opieki Zdrowotnej i Społecznej w Irlandii opisała wprowadzaną obecnie na poziomie krajowym dalekosiężną reformę dotyczącą sposobu oceny usług mającą na celu pełniejsze spełnienie potrzeb osób korzystających z pomocy, zwiększenia efektywności i zapewnienia rozwoju opieki w miejscu zamieszkania. Carsten Hansen, dyrektor Departamentu Spraw Społecznych i Zatrudnienia opisywał szeroki wachlarz inicjatyw i usług mających na celu zwiększenie zaangażowania i rozwiązań, które opierają się na działaniach osób korzystających z pomocy w Aarhus, drugiej co do wielkości gminie Danii.

Uczestnicy grupy roboczej przyjrzeni się też problemowi niepełnosprawności w szerszym kontekście polityki i inicjatyw europejskich. Alan Roulstone, profesor Studiów nad Niepełnosprawnością Uniwersytetu w Leeds, przybliżył Konwencję Organizacji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych, europejską strategię dotyczącą niepełnosprawności oraz Strategię Europa 2020 i ich implikacje względem niezależnego życia i integracji społecznej osób niepełnosprawnych. Uczestnicy zapoznali się także z działalnością Europejskiej Agencji Praw Podstawowych (The European Union Agency for Fundamental Rights, FRA) związaną z dążeniem do usamodzielnienia osób niepełnosprawnych i ich akceptacji w społecznościach lokalnych. Nevena Peneva zaprezentowała jeden z projektów FRA, który po części skupia się na wyzwaniach związanych z wdrażaniem inicjatyw na szczeblu lokalnym – temat, na który wiele do dodania mogą mieć członkowie ESN.

W latach 2015-2016 Grupa Robocza zbierze się w ramach czterech spotkań tematycznych, z których każde będzie skupiało się na konkretnym aspekcie świadczenia usług osobom niepełnosprawnym: integracji służb i współpracy międzysektorowej, dostępności pomocy dla osób korzystających z pomocy i ich zaangażowania w kształtowanie i ocenę usług, aktywną integrację osób niepełnosprawnych na rynku pracy oraz ustanowienie wysokich standardów i odpowiedniego rynku usług.

**Współpracuj
z pozostałymi osobami
podejmującymi decyzje w całej Europie**

Jim Thomas, szef Programu Innowacji Pracowniczej, Skills for Care, Wielka Brytania:

„Jako szef Programu Innowacji Pracowniczej w Skills for Care, instytucji zajmującej się pomocą osobom dorosłym na rynku pracy w Anglii, doceniam wagę ESN dla procesu mojej nauki i coraz lepszego zrozumienia zmian zachodzących w pomocy społecznej w innych krajach europejskich. ESN zapewnia mi możliwość nawiązania współpracy i wymiany pomysłów, co pomogło mi zbudować sieć kontaktów z kolegami po fachu z wielu krajów Europy. Wiele z wyzwań, przed którymi stoją organizacje pomocowe w Europie jest takich samych, a ESN pozwolił mi poznać różne sposoby pracy nad nimi oraz dostosowywania i włączania europejskiego sposobu myślenia w programy pomocowe dotyczące innowacji pracowniczych, które wspieramy w Anglii.”

Inwestowanie w ludzi i społeczności lokalne
Integracja społeczna i rozwój

7-9 lipca w Rzymie odbyła się 22 Europejska Konferencja Służb Społecznych, we współpracy z Włoską Prezydencją w Unii Europejskiej. Zgromadziła ponad 400 delegatów z ponad 30 krajów, zarówno z Europy, jak i reszty świata - dyrektorów służb społecznych, osób decydujących o kształcie polityki społecznej, osób korzystających z pomocy, reprezentantów środowisk naukowych i sektora prywatnego. Wydarzenie skupiło się na reformach i inwestycjach społecznych w Europie.

Trzy dni zacieklej dyskusji, 4 sesje plenarne i 30 warsztatów zaowocowało jasnym przekazem na temat konieczności zmiany kształtu pomocy społecznej, by mogła ona przynieść lepsze rezultaty - zarówno dla jednostek, jak i całych społeczeństw. W szczególności w trakcie konferencji ujawniły się cztery kierunki zmian, które są kluczowe dla procesu budowania społeczeństwa opiekuńczego i inkluzywnego.

Inwestycje społeczne - klucz do przyszłości społecznej Europy

W związku z tym, iż europejski model społeczeństwa ugina się pod presją problemów społeczno-ekonomicznych, rosnących potrzeb i zmniejszających się budżetów publicznych, uczestnicy konferencji debatowali nad przyszłym kształtem państwa opiekuńczego i służb publicznych. Przy dramatycznym wzroście ubóstwa i wykluczenia społecznego w ostatnich latach, które prowadzi do powiększenia się nierówności społecznych oraz niepewnym ożywieniu gospodarczym, inwestycje społeczne stają się kluczem do poprawienia jakości życia ludzi i lepszego rozwoju ekonomicznego. Na ten temat wypowiadali się Nicola Zingaretti, przewodniczący włoskiego regionu Lacjum, oraz Loukas Tsoukalis, profesor integracji europejskiej na Uniwersytecie Ateńskim.

Kooperacja pomiędzy sektorami

Współpraca wewnątrz sektora publicznego oraz z sektorem prywatnym jest istotna dla tworzenia służb promujących inwestycje ekonomiczne i społeczne. Władze lokalne stają się tutaj kluczowe dla tworzenia takiej infrastruktury, która promowałaby dyskusję dotyczącą właściwego rodzaju inwestycji społecznych z interesariuszami opierającą się nad lokalnych problemach i potrzebach. Lucina Caravaggi, profesor na Uniwersytecie Rzymskim Sapienza, zaprezentowała innowacyjny przykład współpracy między sektorem opieki a architektami dotyczącej promowania większej dostępności obiektów dla osób niepełnosprawnych i tworzenia interesującej przestrzeni publicznej. Karl Richter, prezes brytyjskiej firmy Engaged Investment, mówił o inwestowaniu zaangażowanym społecznie jako o pożytecznym sposobie na połączenie wartości sektora społecznego z interesami firm prywatnych.

Praktyka oparta na dowodach a służby społeczne

Kryzys ekonomiczny pokazał, że osoby korzystające z pomocy nie zawsze otrzymywały potrzebne im korzyści z pomocy społecznej - nawet w krajach o wysokich wydatkach publicznych takich, jak Dania. Ograniczony poziom wiedzy na temat dobrych praktyk, brak konkretnych celów i problemy z wprowadzaniem w życie istniejących zasad działania dotyczących kwestii

jakości i przywództwa oznaczały, iż zaistniała konieczność przeanalizowania skuteczności aktualnej polityki społecznej. José-Luis Fernández z Londyńskiej Szkoły Ekonomii w Wielkiej Brytanii i Knud Aarup, Prezes Duńskiej Krajowej Rady Służb Społecznych podzielili się swoimi poglądami dotyczącymi konieczności zebrania wiedzy opartej na dowodach, która wskazałaby, jakie metody są skuteczne i zastosowania jej w trakcie dostarczania usług społecznych.

Uczestnictwo osób korzystających z usług w ich planowaniu i świadczenia, usługi zindywidualizowane

Zaangażowanie osób korzystających z pomocy oraz ich rodzin w projekt, świadczenie i ewaluację usług jest kluczem do tego aby to ci, którzy są „ekspertami-praktykami” mieli wpływ na sposób, w jaki usługi są świadczone, co pomoże zagwarantować najwyższą efektywność świadczonych usług. Lepiej sprawdza się wsparcie kierujące się potrzebami, a usługi takie są lepiej dostosowane są do potrzeb osób korzystających z pomocy, niż w przypadku, gdy to osoby korzystające z pomocy muszą dostosować się do rodzaju świadczonych im usług. Peter Lambreghts z Europejskiej Sieci Samodzielnego Życia (ENIL) podkreślił że to bezpośrednie inwestowanie w ludzi (np. przez promowanie budżetów osobistych) pozwala osobom potrzebującym pomocy samodzielne życie.

Karl Richter, Prezes brytyjskiej firmy Engaged Investment:

„Lokalne władze mają wspaniałą okazję stać się skuteczniejsze przez użycie także prywatnego kapitału i spowodowanie, by motywacje nim kierujące służyły celom społecznym, co można osiągnąć za pomocą inwestycji zaangażowanych społecznie”.

Knud Aarup, Prezes Duńskiej Rady Narodowej ds. Służb Społecznych:

„Brak pozytywnych rezultatów jest nie tylko kosztowny, ale i niesprawiedliwy wobec wszystkich osób doświadczających nieskutecznych interwencji ze strony sektora publicznego (...) Musimy wiedzieć co robimy i robić te rzeczy, które rzeczywiście działają.”

Peter Lambreghts z Europejskiej Sieci Samodzielnego Życia (ENIL):

„Często, gdy rozmawiam z osobami decydującymi o kształcie polityki społecznej słyszę: <<Peter, Ty możesz żyć niezależnie, bo poruszasz się na wózku, ale jesteś stanowczy i jesteś wykształcony!>> Obniżają swoje standardy dla osób z wieloma niepełnosprawnościami czy upośledzeniem umysłowym - ale widziałem wiele w przypadków, które świadczą że samodzielne życie jest możliwe dla każdego.”

Wpływanie na kształt polityki europejskiej i krajowej

Sergo Kuruliszwili, dyrektor polskiego Instytutu Rozwoju Służb Społecznych (IRSS):

„Członkostwo w ESN daje nam możliwość zrozumienia wyzwań stawianych przed instytucjami publicznymi związanymi z polityką społeczną w państwach europejskich i zobaczenia jak sobie z nimi radzą. Jest to również wspaniała okazja do spotkania z innymi ekspertami. Projekty ESN, takie jak Grupa Referencyjna ds. Semestru Europejskiego dają nam nieocenioną wiedzę oraz narzędzia umożliwiające udział w procesie formułowania zasad polityki społecznej na poziomie krajowym i europejskim.”

Łącząc kreowanie polityki na poziomie europejskim i lokalnym

ESN uruchomiła grupę referencyjną odpowiedzialną za to, by problemy i kwestie społeczne, którym czoła stawiają służby społeczne znalazły odzwierciedlenie w ramach Semestru Europejskiego – odbywającym się co roku procesie koordynacji polityki gospodarczej i społecznej pomiędzy państwami członkowskimi i Komisją Europejską. W 2014 grupa zrzeszała członków wyższej kadry kierowniczej służb społecznych z 15 krajów.

Marianne Thyssen, Komisarz ds. zatrudnienia, spraw społecznych, umiejętności i mobilności pracowników w EU, na czwartej dorocznej Konwencji przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu w Brukseli mówiła:

„Dolożymy starań, aby Semestr Europejski zajął się zatrudnieniem i kwestiami społecznymi na równi z problemem zakłócenia równowagi makroekonomicznej.”

Podczas trwania Semestru Europejskiego Grupa Referencyjna sprawdza, w jaki sposób świadczone są publiczne usługi społeczne na rzecz dzieci, osób niepełnosprawnych, osób z problemami psychicznymi oraz ludzi starszych. Dokonywane jest to w ramach cyklu tworzenia polityki w tym zakresie celem monitorowania poziomu osiągnięcia celów wyznaczonych w strategii EUROPA 2020. Dane przekazane przez grupę przynoszą wartościową wiedzę o kluczowych wyzwaniach społecznych mających wpływ na życie ludzi na poziomie lokalnym, przydatną dla ustawodawców - zarówno krajowych, jak i europejskich.

W 2014 członkowie Grupy Referencyjnej przeanalizowali kluczowe dokumenty dotyczące Semestru na poziomie krajowym, państwowe programy reform i zalecenia dla poszczególnych państw oraz przedyskutowali wyniki swojej analizy i ustalili priorytety polityki dotyczącej służb społecznych w ramach nadchodzącego cyklu Semestru Europejskiego. Wszystkie opinie zebrane zostały w raporcie pt.: „Łącząc Europę ze wspólnotami lokalnymi”, w którym zawarto analizę porównawczą sytuacji w poszczególnych krajach oraz 15 profili poszczególnych krajów wraz z rekomendacjami na 2015.

Kluczowymi sprawami, którymi zajmowano się podczas spotkania były: różnice w sposobie zbierania danych pomiędzy Państwami Członkowskimi, sposoby radzenia sobie z nierównościami i

wykluczeniem społecznym, jakość świadczonych usług oraz rola zaangażowania lokalnych władz samorządowych we wdrażanie Zaleceń dla Poszczególnych Krajów.

Członkowie ESN podkreślali, że aby zająć się problemem biedy i wykluczenia społecznego, w procesie Semestru Europejskiego potrzebna jest lepsza koordynacja pomiędzy polityką ekonomiczną i społeczną. Co więcej, położyli też nacisk na potrzebę inwestowania w kapitał ludzki, przy czym nie skupiali się tutaj wyłącznie na tworzeniu nowych miejsc pracy.

Jednym z kluczowych wniosków raportu jest to, że aby uzyskać trwały wzrost, potrzeba pamiętać także o wsparciu udzielanym przez publiczne służby społeczne. Władze lokalne są w tym procesie niezbędne, ponieważ mają bezpośredni wpływ na jakość życia ludzi i swoich społeczności lokalnych poprzez wspieranie usamodzielniania się osób niepełnosprawnych, umożliwianie godnego życia osobom starszym i świadcząc odpowiednią opiekę lub pomoc dzieciom w uzyskaniu najlepszego możliwego startu w życie.

W najbliższych latach Grupa Referencyjna ESN ds. Semestru Europejskiego będzie kontynuowała analizę Krajowych Programów Reform i zaleceń dla poszczególnych państw oraz zajmie się tworzeniem propozycji dotyczących modyfikacji polityki w celu stworzenia bardziej społecznej, zintegrowanej i trwałej Europy.

2015 zapowiada się być pracowitym i ekscytującym rokiem. Nie tylko mamy w planach wdrożenie wielu projektów, ale będziemy też współpracować z państwami członkowskimi UE w celu uzyskania nowej wiedzy i wprowadzania innowacji dotyczących kształtu oraz sposobu świadczenia pomocy społecznej.

Inwestowanie w usługi na rzecz dzieci, polepszenie wyników

Nasz projekt badawczy zajmujący się usługami na rzecz dzieci będzie kontynuowany w postaci trzeciej oceny, która obejmie kolejne kraje: Belgię, Węgry, Włochy, Portugalię i Rumunię.

Edukacja, zatrudnienie i pomoc społeczna dla młodzieży

W ramach naszej pracy nad usługami dla młodzieży poprowadzimy warsztaty na temat lokalnych działań dotyczących połączenia podejść stosowanych w edukacji, służbach pracy oraz służbach społecznych.

Wysokiej jakości usługi dla osób starszych

Nasza Grupa Robocza ds. starzenia się i opieki przeprowadzi dwa spotkania w celu przeprowadzenia analizy polityki i praktyk w zakresie integracji usług i aktywnego starzenia się.

Samodzielne życie osób niepełnosprawnych

Członkowie naszej Grupy Roboczej ds. niepełnosprawności spotkają się w ciągu roku w celu oceny poziomu integracji usług, ich dostępności i zaangażowania w cały proces osób korzystających z pomocy.

Stosowanie dowodów w służbach społecznych

Członkowie naszego Panelu ds. stosowania dowodów - zarówno badacze jak i praktycy - spotkają się w celu wymiany doświadczeń związanych ze sposobami wdrażania praktyk opartych na dowodach w szeregu obszarów związanych ze służbami społecznymi.

Praca na poziomie UE

Nasza Grupa Referencyjna ds. Semestru Europejskiego spotka się w celu analizy i oceny krajowych programów reform oraz zaleceń dla poszczególnych państw przekazanych im w ramach Semestru Europejskiego.

Integracja służb w całej Europie

Prowadzimy obecnie analizę kontekstu integracji służb społecznych. Zorganizujemy seminarium, aby przyjrzeć się europejskiemu kontekstowi integracji służb społecznych z innymi sektorami.

Łączmy się. Budowanie partnerstw w celu poprawy jakości życia

23 Konferencja Europejskich Służb Społecznych odbędzie się 6-8 lipca 2015 w Lizbonie. Zajmie się ona tematem partnerstwa pomiędzy sektorami i służbami w celu poprawy jakości życia.

European Social Network
Victoria House
125 Queens Road
Brighton BN1 3WB
United Kingdom

Tel: +44 (0) 1273 739 039
Fax: +44 (0) 1273 739 239
Email: info@esn-eu.org
Web: www.esn-eu.org